

УДК 005.591.6(4)

СУСІДЕНКО Юлія,

к. е. н., доцент кафедри фінансів

Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ

СІТАШ Тетяна,

к. е. н., доцент кафедри фінансів

Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Проаналізовано стан інноваційної діяльності в Українській державі та виокремлено її головні проблеми і принципи функціонування, які полягають у створенні умов для збереження, піднесення і використання науково-технічного та інноваційного потенціалу, забезпечення розвитку науково-виробничої сфери тощо. Визначено перспективи інноваційної діяльності шляхом реалізації інноваційних проектів суб'єктів господарювання різних форм власності.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, інноваційний проект, інноваційний потенціал.

Сусіденко Ю., Сіташ Т. Инновационное развитие предприятий: европейский опыт. Проанализировано состояние инновационной деятельности в Украинском государстве и выделены ее основные проблемы и принципы развития, которые заключаются в создании условий для сохранения, возвышения и использования научно-технического и инновационного потенциала, поддержки предпринимательством научно-производственной сферы. Определены перспективы инновационной деятельности путем поддержки и реализации инновационных проектов субъектов хозяйствования различных форм собственности.

Ключевые слова: инновации, инновационная деятельность, инновационный проект, инновационный потенциал.

Постановка проблеми. В умовах реформування економіки України одним із найважливіших завдань є забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних товарів і послуг на національному та міжнародних ринках. Це потребує прискорення розвитку інноваційних процесів на підприємствах різних форм власності.

Нині інноваційна діяльність є потужним каталізатором та надійною гарантією високоефективного бізнесу. Однією із головних умов успіху фірми в конкурентній боротьбі є її здатність до постійних інновацій, тобто вміння розробляти та впроваджувати на ринок нові товари. Стрімкий розвиток інноваційної сфери України та очевидні переваги

застосування новітніх досягнень науки в повсякденній діяльності вітчизняних підприємств спонукають сучасних підприємців нарощувати інноваційний потенціал. Курс на інноваційний розвиток в Україні дасть змогу реорганізувати економіку на основі удосконалення наукомістких виробництв, запровадження прогресивних високотехнологічних процесів, розробки та випуску нової конкурентоспроможної продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню окремих аспектів інноваційної діяльності в Україні, зокрема її проблемам та перспективам розвитку, присвячено праці таких науковців, як М. Адаменко, І. Балабанов, І. Бланк, Г. Кірейцев, В. Ковальов, Г. Тельнова, О. Терещенко, А. Поддєрьогін, А. Череп, В. Шелудько тощо.

На думку Л. Антонюк, А. Поручника та В. Савчука, залежно від об'єкта і предмета дослідження інновації можна розглядати як: зміни (Й. Шумпетер, Ю. Яковець), процес (Д. Тідд, Д. Бессант, К. Павітт, Б. Твісс, Б. Санто, І. Будникевич, О. Лапко, Л. Нейкова, Д. Черваньов, І. Школа); результат (Х. Рігс, В. Хіппель, С. Покропивний) [1]. У такому контексті інноваційну діяльність доцільно розглядати як вельми складну і різнобічно спрямовану діяльність, яка заснована на здобутках інтелектуальної праці і має конкретний прояв та забезпечує ефективність загальної діяльності підприємства.

У працях А. Сербенівська тлумачить інноваційну діяльність як використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок для розширення і відновлення номенклатури та поліпшення якості продукції, що випускається (товарів, послуг), удосконалення технології їх виготовлення з подальшим впровадженням і ефективною реалізацією на внутрішньому та закордонному ринках [2].

Позаяк проблеми активізації інноваційної діяльності підприємств вимагають термінового розв'язання. Українські науковці здійснюють численні дослідження у цьому напрямі і стверджують, що суттєві структурно-технологічні зрушення на основі розвитку інноваційного процесу, ринкової та інформаційно-комунікаційної інфраструктури потребують потужного фінансового забезпечення та державного регулювання. Позитивно оцінюючи результати наукових досліджень окресленої проблематики, слід зазначити, що багато питань організаційного, правового, фінансового, інформаційного забезпечення та економічного стимулювання інноваційної діяльності ще не вирішено, що обумовлює вибір цього дослідження.

Метою цієї статті є дослідження нагальних проблем інноваційного розвитку в Україні та напрямів їх розв'язання з урахуванням вимог сьогодення.

Матеріали та методи. Інформаційними матеріалами стали дані Державної служби статистики України про економічний розвиток держави, Господарський кодекс та Закон України «Про інноваційну діяльність», праці зарубіжних і вітчизняних науковців [3–9]. Для дослідження різнопланових умов господарських процесів, в яких

реалізують інноваційні технології, автори застосували діалектичний метод дослідження, для вивчення наслідків інноваційної діяльності – статистичний, опрацювання змісту модернізаційних змін – порівняльний.

Результати дослідження. Наразі в умовах зародження нооекономіки інноваційна діяльність стає потужним каталізатором господарського поступу, безпечною запорукою високоефективного бізнесу. Здатність постійно застосовувати ноу-хау, впроваджувати нові технології, розробляти нові асортименти та номенклатуру товарів допомагає фірмам перемагати у конкурентній боротьбі. Сучасні бізнесмени, спонукувані стрімким розвитком та перевагами застосування новітніх досягнень науки та техніки, наполегливо шукають способи застосування інноваційної діяльності у повсякденному житті.

На практиці є надто спрощене розуміння поняття «інновація». Ним у низці випадків позначають, наприклад, новоосвоєний вид продукції, який виготовляють за традиційною технологією, але якого не було в асортименті підприємства. У науковій літературі дискутується питання співвідношення понять «інновація», «новація», «нововведення», «винахід», «відкриття». Етимологічний та семантичний аналіз терміна «інновація» дає підстави стверджувати, що воно є вітчизняним аналогом слова «нововведення». Але позаяк термін «інновація» закріплено у чинному законодавстві та визнано у міжнародних нормативно-правових актах, то його застосуванню потрібно надавати перевагу [5].

Аналіз наукових досліджень та статистичної інформації щодо інноваційно-інвестиційної діяльності свідчить, що в Україні, попри вельми високий рівень активності інноваційних підприємств, практично в усіх регіонах, склалася така ситуація, коли дослідження проводять переважно у сфері промисловості та великого підприємництва. Пояснити таку ситуацію можна домінуванням ролі великих промислових підприємств у впровадженні інновацій за рахунок багатьох факторів, зокрема:

- наявністю значно більшого (порівняно з малим та середнім підприємництвом) рівня матеріальних, організаційних, технічних та фінансових ресурсів;

- існуванням та можливістю використання великих виробничих потужностей;

- зорієнтованістю установ, що проводять прикладні дослідження, науково-технічні розробки та надають науково-технічні послуги, саме на співпрацю з великими промисловими підприємствами. Як наслідок – фінансовий результат інноваційної діяльності великих промислових підприємств є таким, порівняно з яким результати діяльності інноваційного підприємництва становлять у край низьку частку, тобто приймаються за несуттєві;

- підтримкою (фінансовою, правовою, організаційною, технічною) з боку держави стосовно підприємств, що отримали статус таких, що реалізують технологічні інновації. Хоча нормативні документи, що регламентують режим інноваційної діяльності, містять визначення

інноваційного продукту, під яке, за бажанням, можна підвести майже будь-який товар будь-якого підприємства, принципи державної політики і схема роботи технопарків практично створюють підґрунтя фінансової підтримки лише великих підприємств промислово розвинутих регіонів.

Попри щорічне збільшення обсягів фінансування інноваційної діяльності в Україні, коштів, що виділяються на зазначені цілі, бракує. У результаті цього у 2014 р. загальна кількість працівників організацій, які виконували наукові та науково-технічні роботи, становила 129,9 тис. осіб, що менше на 3,6 % порівняно з відповідним звітним періодом 2013 р. [1].

Суттєвим недоліком системи національного регулювання розвитку інноваційної сфери є те, що вона, на відміну від законодавства більшості країн світу, не лише не сприяє розширенню джерел фінансування інноваційного розвитку, а й протидіє залученню небюджетних коштів та унеможливує формування спеціальних, у тому числі відомчих фондів фінансування інноваційних проектів і програм [2]. Про низьку інноваційну активність підприємств свідчать показники обсягів реалізованої інноваційної продукції в Україні. У загальному обсязі за показниками 2014 р. 1037 підприємств реалізували інноваційної продукції на 36,2 млрд грн, або 3,3 % загального обсягу реалізованої промислової продукції (у 2013 р. цей показник становив відповідно 42,4 млрд грн і 3,8 %). Крім цього, простежується постійне зниження рівня наукомісткості вітчизняної продукції.

Проблема фінансування інноваційної діяльності залишається нерозв'язаною, позаяк внутрішні інвестори не мають потрібних стимулів для вкладу коштів у розвиток інноваційної діяльності, а іноземні інвестори не мають бажання вкладати кошти в Україну. Також в умовах розвитку економіки України розраховувати на значне бюджетне фінансування (*табл. 1*) інноваційної діяльності неможливо. Тому для більшості вітчизняних підприємств головним джерелом стимулювання нововведень є власні кошти.

Таблиця 1

**Джерела фінансового забезпечення інноваційного розвитку
за 2011–2015 рр., млн грн**

Роки	Загальна сума витрат	У тому числі за рахунок коштів		
		власних	держ-бюджету	інші джерела
2011	14277,0	7585,6	149,2	6542,2
2012	10485,8	7335,9	224,3	2925,6
2013	8309,4	6973,4	24,7	1311,3
2014	10129,2	8511,4	50,4	1567,4
2015	14280,1	7654,3	63,5	6562,3

Джерело: розроблено авторами за [1; 3]

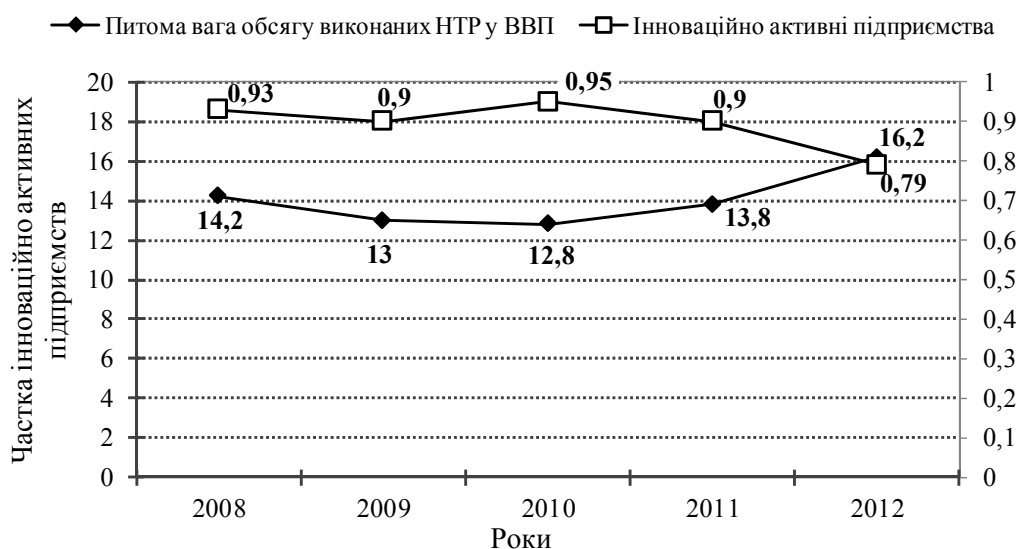
Статистичний аналіз свідчить, що у 2011–2015 рр. головним джерелом фінансування технологічних інновацій були власні кошти підприємств, частка яких у загальному обсязі фінансування інноваційних робіт у 2015 р. становила 62 %.

Помітною економічною складовою механізму фінансового забезпечення інноваційної діяльності є державні органи влади, які відповідають за стратегічне управління інноваційним розвитком країни та її регіонів й покликані регулювати інноваційні процеси в країні, формувати зовнішні умови (інноваційну політику) для господарювання підприємств, забезпечуючи тим самим стійкий розвиток національної економіки. Для цього уряд використовує універсальні інструменти регулювання інноваційного розвитку – податки, відрахування, дотації та субсидії.

До фінансової складової механізму забезпечення інноваційної діяльності входять такі основні елементи, як державне фінансування, банківське та комерційне кредитування, зовнішнє інвестування, зокрема венчурне, та самофінансування, яке передбачає використання підприємствами власних коштів. Така структура цього механізму дозволяє мобілізувати всі наявні джерела фінансових ресурсів і спрямувати їх на створення умов для ефективної інноваційної діяльності та підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств.

Як наслідок, за даними Державної служби статистики в Україні у 2015 р. простежувалася тенденція збільшення кількості підприємств, що витрачали кошти на інноваційну діяльність більш ніж на 20 % (порівняно з 2014 р.). Це відбулося за рахунок задіяння в інноваційній діяльності 1679 підприємств, або 16,2 % від загальної кількості промислових підприємств (що на 2,4 % більше, ніж у 2014 р.). Загальні інноваційні витрати у 2015 р. становили 14,3 млрд грн, а частина інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої продукції становила 3,8 %. Динаміка активності інноваційних процесів на промислових підприємствах в Україні у попередні роки характеризується даними, поданими на *рис. 1*.

Наведені дані все ж таки вказують на тенденцію стримування розвитку інноваційної активності підприємств, що свідчить про ігнорування інноваційно-інвестиційного потенціалу країни. Це вкотре демонструє недостатню ефективність інноваційної політики України, брак віддачі коштів, що виділяються на інноваційно-інвестиційний розвиток, у контексті підвищення конкурентоздатності. Цей висновок підтверджують і результати аналізу питомої ваги обсягу виконаних НТР у ВВП. Зазначені дані ілюструють поступове зменшення частки їх виконання й переконують у тому, що інновації не мали значного впливу на економічні процеси в країні, не стали чинником економічного розвитку. Більше того, стійка понижувальна тенденція даних показників свідчить про індиферентність економіки країни до науково-технічних інновацій і зумовлює зниження рівня міжнародної інвестиційної привабливості України.

Рис. 1. Динаміка обсягів наукових та науково-технічних робіт у ВВП та інноваційних підприємств в Україні у 2008–2012 рр., %

Джерело: розроблено авторами за [2; 3]

За даними Державної служби статистики України в 2014 р. інноваційну діяльність у промисловості здійснювали 1715 підприємницьких структур, або 16,8 % обстежених промислових суб'єктів господарювання (у 2013 р. – 1758, або 17,4 %). Понад три чверті інноваційно активних промислових підприємств впроваджували інновації (або 12,9 % обстежених промислових) – це на 4,3 % менше, ніж у 2014 р. (рис. 2) [1].

Рис. 2. Динаміка інноваційної активності промислових підприємств України у 2006–2014 рр.

Джерело: розроблено авторами за [2; 3]

У 2015 р. кожне сьоме промислове підприємство здійснювало інновації, а кожне шосте – впроваджувало їх у свою діяльність. Найбільша кількість інноваційно активних підприємств знаходиться в Києві, Запорізькій, Львівській, Миколаївській та Харківській областях. В Україні майже 60 % інноваційної продукції створюють підприємства, що належать до галузей виробництва третього та четвертого технологічних укладів, тоді як у розвинених країнах світу понад 90 % інвестицій вкладають у п'ятий та шостий технологічні уклади.

Наявного інноваційного потенціалу недостатньо для сталого розвитку інноваційної діяльності загалом по країні, а інноваційна активність може бути визначена кількістю промислових підприємств, які створювали або впроваджували різноманітну інноваційну продукцію [2]. Взагалі переорієнтація виробничого потенціалу на новітні технології в Україні здійснюється повільно, у багатьох галузях промисловості продовжує домінувати тенденція не оновлення виробничих потужностей, а завантаження наявних, недостатньо продуктивних.

Затримка у їх модернізації та впровадженні інновацій дедалі збільшує розрив між можливостями вітчизняних виробників та аналогічних закордонних нововведень конкурентів, поглиблює технологічне відставання від світових лідерів. Украй низькими залишаються обсяги виробництва високотехнологічної, отже високоефективної продукції. Для більшості наявних виробництв використання інновацій не є головним фактором розвитку.

Вклад промислового комплексу в економіку, досягнення Україною рівня технологічно розвинених країн, наближення якості життя до європейських стандартів визначає провідну роль і місце промисловості у забезпеченні найважливіших стратегічних інтересів держави. Саме тому, на наш погляд, доцільно простежити динаміку головних показників інноваційної діяльності промислових підприємств України в умовах глобалізаційних змін.

Один із домінантних напрямів інноваційної діяльності підприємницьких структур України полягав насамперед у придбанні машин, обладнання та програмного забезпечення для виробництва нових або значно поліпшених продуктів і послуг. Вагома частка підприємницьких структур здійснювали дослідженнями та розробками (*див. табл. 2*).

У структурі досліджень та розробок переважали внутрішні науково-дослідні роботи, сума яких з роками стабільно зростала, на відміну від зовнішніх науково-дослідних робіт. Також значна частка вітчизняних підприємницьких структур мали інші витрати, пов'язані з навчанням та підготовкою персоналу для розроблення і/або впровадження ними нових або вдосконалених продуктів і процесів; здійсненням ринкових запроваджень інноваційних продуктів та послуг, уключаючи ринкове дослідження та проведення рекламної кампанії; здійсненням процедури і технічної підготовки до запровадження нових або вдосконалених продуктів і процесів, які ще не були представлені тощо.

Розподіл підприємницьких структур з технологічними інноваціями за напрямками інноваційної діяльності протягом 2009–2015 рр., %

Напрями інноваційної діяльності	Період, рр.		
	2009–2011	2011–2013	2013–2015
Дослідження та розробки:			
➤ внутрішні НДР	24,5	19,1	20,7
➤ зовнішні НДР	10,3	7,1	7,4
Придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	76,8	71,6	74,6
Придбання зовнішніх знань	19,2	9,6	11,0
Навчальна підготовка для інноваційної діяльності	30,9	23,8	17,8
Ринкове запровадження інновацій	23,1	21,2	12,8
Різне	21,7	29,3	20,4

Джерело: розроблено авторами за [2; 3]

Найбільш активними суб'єктами господарювання, що впроваджували маркетингові інновації, були підприємницькі структури переробної промисловості, харчових продуктів, напоїв, з виробництва машин та устаткування. Переважно підприємства впроваджували нові методи продажу, включаючи значні зміни в дизайні або упаковці продукту, та його просуванні на ринок.

Простежується тенденція до збільшення інновацій в галузях як з незначною інновативністю, а саме: харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів, так і у високотехнологічних секторах економіки, безпосередньо у виробництві устаткування. Проте без належної інвестиційної підтримки інноваційні процеси в Україні відбувалися регресивно, з використанням науково-технологічних надбань попередніх років.

Аналіз показників свідчить про те, що в Україні питома вага підприємницьких структур, що здійснювали інноваційну діяльність, більша за питому вагу підприємницьких структур, що впроваджували інновації. Це пояснюється тим, що не кожне нововведення можна і доцільно впроваджувати.

Європейський вибір Української держави на шляху інтеграції у високотехнологічне конкурентне середовище зумовлює потребу у формуванні та запровадженні інноваційної моделі розвитку, яка має сприяти високим та стабільним темпам сталого економічного зростання, а також розв'яже певні соціальні й екологічні проблеми, дасть змогу забезпечити конкурентоспроможність національної економіки, підвищить експортний потенціал країни, гарантуватиме країні економічну

безпеку та чільне місце в Європейському Союзі. Однак на практиці екстенсивний розвиток економіки обумовлює посилення уваги до пошуку нових факторів прискорення її динаміки, адекватних сучасному стану таких процесів у світі.

Аналіз економічної літератури засвідчив, що головною причиною гальмування інноваційного розвитку в країні є дефіцит фінансових ресурсів. Але майже не приділено уваги спаду платоспроможного попиту на науково-технічну продукцію з боку держави та підприємницького сектору, погіршення якісних характеристик наукових кадрів і матеріально-технічної бази досліджень, і таких не менш важливих факторів є чимало. Водночас Україна має значний потенціал для розвитку інноваційної діяльності за умов проведення ефективної державної політики. Проте маловивченим є механізм комплексного розвитку інноваційної діяльності в умовах трансформаційної економіки України. Нині йдеться вже не про доцільність чи можливість створення системи підтримки технологічних змін, а про концептуальні основи, критерії, інструменти й механізми економічної політики, яка у межах нинішніх фінансових, структурних та інституційних обмежень була б спроможною забезпечити зростання інвестицій у технологічні зміни та належну мотивацію інноваційного підприємництва. Здебільшого фахові дискусії зосереджено навколо нагальних, проте тактичних проблем бюджетного розподілу, реформування податкової системи, монетарної політики тощо. Інноваційна складова розвитку залишається переважно поза увагою фахового наукового аналізу. Тому реальною є загроза перетворення поняття «перехід до інноваційної моделі розвитку» на формальне гасло, відірване від перебігу реального економічного життя країни.

В Україні створено умови для розвитку інноваційної діяльності, сформовано основи нормативно-правової бази та механізми здійснення інноваційної політики, а також створення умов для розвитку відповідної інфраструктури. Проте попри високий інноваційний потенціал, майже не використовується інноваційна складова забезпечення економічного розвитку. Стан інноваційної діяльності в Україні більшість експертів-науковців визначають як кризовий. Останні статистичні дані свідчать про поступове зниження інноваційної активності підприємств у галузі промисловості, яка посідає одне з головних місць у національній економіці.

Огляд даних міжнародного рейтингу, а саме Всесвітнього економічного форуму в Давосі засвідчив, що Україна належить до держав із середнім рівнем інноваційності (79 місце за фактором інноваційності та досвідченості бізнесу, за підсумками 2012 р.). Попри такі високі показники, як наявність кваліфікованих кадрів, патентної активності, наукової інфраструктури, залучення компаній до інноваційних процесів, конкурентоспроможності на внутрішньому ринку, вони мало сприяють перетворенню інновацій на масові та доступні кожному, хоча суспільство і має значний інноваційний, творчий, інтелектуальний потенціал, це не має

значного впливу на економіку та розвиток у цій сфері. І економічний розвиток продовжують здійснювати за інерційним сценарієм відповідно до екстенсивної моделі.

Висновки. Висвітлено низку факторів, що гальмують розвиток інноваційної діяльності в державі. Серед головних проблем її активізації виокремлено брак державної підтримки, незадовільна податкова система та, як результат, відсутність мотивації щодо вдосконалення нових технологій, значна зношеність обладнання та застаріла матеріально-технічна база, дефіцит фінансових ресурсів і слабкий розвиток інфраструктури трансферу технологій. Простежується також недосконалість та недостатність інформаційного забезпечення інноваційної діяльності аграрних підприємств. Брак чіткої методології формування облікової інформації та впорядкованої системи внутрішньої звітності щодо інноваційної діяльності підприємств перешкоджає ефективному управлінню інноваційними процесами.

Для розв'язання порушених проблем потрібно:

- удосконалити нормативно-правову базу державного регулювання та стимулювання інноваційної сфери;
- проводити системну виважену політику щодо стимулювання нарощування та використання інноваційного потенціалу підприємств;
- сформулювати систему державного замовлення науково-технічної та інноваційно-технологічної продукції;
- сформулювати та затвердити на державному рівні стратегію науково-технологічного та інноваційного розвитку;
- створити умови для формування інфраструктури, що здійснювала б інформаційний, консалтинговий, маркетинговий та інші види підтримки інноваційних процесів;
- розробити пропозиції щодо вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення інноваційних процесів з метою зменшення ризику щодо прийняття управлінських рішень для вибору оптимального варіанта інноваційних проектів.

Перед Україною постає кілька складних завдань, що пов'язані з фінансуванням інноваційної діяльності у контексті європейського досвіду, а саме:

- збільшення загального обсягу інвестицій в інновації з державного і приватних джерел;
- удосконалення управління інноваційною системою з відповідними наслідками для фінансування інноваційної діяльності;
- заповнення прогалів у фінансуванні інноваційної діяльності, зокрема, розроблення ефективних інструментів підтримки інноваційної діяльності для підприємницького сектору, у тому числі для МСП, та залучення первинного і венчурного капіталу;
- досягнення загального балансу фінансування науково-дослідної та інноваційної сфер від державного фінансування організаційної

структури до конкурентного, прозорого і заснованого на проектах з чіткими інноваційними цілями.

Відповідно до Європейських засад для розвитку інноваційної діяльності в Україні потрібно здійснити комплекс організаційно-економічних заходів, що охоплюватимуть:

- здійснення ефективної державної інноваційної політики, погоджуючи темпи і пропорції розвитку науки, технологій і виробництва;
- удосконалення механізму захисту прав інтелектуальної власності та процедур патентного захисту інновацій;
- забезпечення сприятливого клімату для створення власних наукомістких виробництв повного циклу шляхом використання різних форм державної підтримки;
- розвиток інноваційної інфраструктури шляхом покращення системи інформаційного забезпечення інноваційної діяльності, сертифікації і впровадження розробок, підготовки і перепідготовки кадрів;
- забезпечення комерціалізації наукових результатів шляхом формування основ для ефективного партнерства державного та підприємницького секторів в інноваційній сфері;
- розширення міждержавного співробітництва в галузі наукових розробок та інноваційної діяльності, координації зусиль у питаннях розвитку пріоритетних для кількох держав напрямів.

Реалізація напрямів розвитку інноваційної діяльності в Україні згідно із Європейським досвідом дасть змогу підвищити рівень інноваційної активності промислових підприємств, стабілізувати прискорений процес оновлення виробництва, ефективно використовувати внутрішні та залучені зовнішні інвестиції на інноваційну діяльність.

У такому контексті, вважаємо, що реалізація змін сприятиме розвитку інноваційної діяльності суб'єктів підприємництва, дасть змогу сформуванню сприятливого ділового середовища та умови інноваційного розвитку, що значно зміцнить конкурентні переваги, забезпечить ефективне функціонування й створить надійний фундамент для модернізації та інтеграції України до європейського і світового ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Предеїн А. М. Сучасний стан та шляхи розвитку національної інноваційної системи України // [Електронний ресурс] / А. М. Предеїн. — Режим доступу : <http://udpu1805.mybb3.net/viewtopic.php?t=5>.
2. Сербенівська А. Ю. Сутність та значення інноваційних процесів в діяльності підприємств [Електронний ресурс] / А. Ю. Сербенівська. — Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1690>.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

5. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40–IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
6. Joseph Picard. Small business aid bill stalls in Senate // International business Times [Електронний ресурс] / J. Picard. — Режим доступу : <http://www.ibtimes.com/articles/senate-small-business-banks.htm>.
7. Krystina P. Danylkiv. Theoretical and Methodological Aspects of the Essence of Innovation in the Context of Modern Approaches / К. Р. Danylkiv // International Association of Organizational Innovation [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://soskin.info/ea/2003/7-8/20030712.html>.
8. Бузько І. Р. Стратегічне управління інвестиціями та інноваційна діяльність підприємства / І. Р. Бузько, О. В. Вартанова, Г. О. Голубенко. — Л. : Вид-во Схід.-укр. нац. ун-ту ім. В. Даля, 2012. — 176 с.
9. Онікієнко В. В. Інноваційна парадигма соціально-економічного розвитку України / В. В. Онікієнко, Л. М. Ємельяненко, І. В. Терон ; за ред. В. В. Онікієнка. — К. : РВПС НАН України, 2012. — 480 с.

Стаття надійшла до редакції 16.05.2016.

Susidenko Ju., Sitash T. Innovational development of enterprises: European experience.

Background. *In the conditions of reforming of economy of Ukraine one of the most important tasks is to ensure the competitiveness of domestic goods and services in national and international markets. It requires the acceleration of development of innovation processes in enterprises of different ownership forms.*

Currently, innovation is a powerful catalyst and a solid guarantee for high-performance business. One of the main conditions of success of the firm in the competition is its ability to permanent innovations, that is, the ability to develop and introduce new products to market. The rapid development of the innovation sector of Ukraine and the obvious advantages of applying the latest achievements of science in everyday activities of domestic enterprises encourage the present businessmen to increase the innovative potential. The policy of innovative development in Ukraine will allow reorganizing the economy by improving high-tech industries, the introduction of advanced high-tech processes, development and production of new competitive products.

The aim of the article is the study of problems of innovative development in Ukraine and the designation of areas for their solution, taking account of the requirements of the present.

Material and methods. *Information materials used in the work, became the State statistics service of Ukraine on the economic development of the state, the Economic code and the Law of Ukraine «On innovation activity», works of foreign and domestic scholars. For the study of diverse economic processes, which have implemented innovative technology, the authors applied the dialectical method of research, statistic to study the effects of innovation activity and comparative for the processing content of the modernization changes.*

Results. *Now in terms of the of neo-economy formation innovation becomes a powerful catalyst for economic development, a safe deposit of highly efficient business. The authors analyzed the state of innovation in the Ukrainian state and highlighted the basic problems and principles of development, which consist in creating conditions for the preservation, elevation and the use of scientific-technical and innovation potential, and providing business development, research and production sectors etc. Perspectives innovation through the implementation of innovative projects of economic entities of different ownership forms were defined.*

Conclusion. *Research of innovative activity of the domestic enterprises show that even those enterprises, innovative activity of which is higher, cannot significantly improve*

the financial results because of the lack of purposeful search of all possibilities utilizing in the existing technology, external environment, favorable location, the qualifications of the staff etc. It requires the development of conceptual foundations and methodology of such research which lies in the plane of development of innovation activity, adequate to the capabilities of the enterprise and the conditions of its management and also creating an effective system for managing the implementation of innovations.

Keywords: innovations, innovation activity, innovation project, innovation potential.

REFERENCES

1. Predjein A. M. Suchasnyj stan ta shljahy rozvytku nacional'noi' innovacijnoi' systemy Ukrainy // [Elektronnyj resurs] / A. M. Predjein. — Rezhym dostupu : <http://udpu1805.mybb3.net/viewtopic.php?t=5>.
2. Serbenivs'ka A. Ju. Sutnist' ta znachennja innovacijnyh procesiv v dijal'nosti pidprijemstv [Elektronnyj resurs] / A. Ju. Serbenivs'ka. — Rezhym dostupu : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1690>.
3. Oficijnyj sajt Derzhavnoi' sluzhby statystryky Ukrainy [Elektronnyj resurs]. — Rezhym dostupu : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Gospodars'kyj kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 № 436–IV [Elektronnyj resurs]. — Pezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
5. Zakon Ukrainy «Pro innovacijnu dijal'nist'» vid 04.07.2002 № 40–IV [Elektronnyj resurs]. — Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
6. Joseph Picard. Small business aid bill stalls in Senate // International business Times [Elektronnyj resurs] / J. Picard. — Rezhym dostupu : <http://www.ibtimes.com/articles/senate-small-business-banks.htm>.
7. Krystina P. Danylkiv. Theoretical and Methodological Aspects of the Essence of Innovation in the Context of Modern Approaches / K. P. Danylkiv // International Association of Organizational Innovation [Elektronnyj resurs]. — Rezhym dostupu : <http://soskin.info/ea/2003/7-8/20030712.html>.
8. Buz'ko I. R. Strategichne upravlinnja investycijamy ta innovacijna dijal'nist' pidprijemstva / I. R. Buz'ko, O. V. Vartanova, G. O. Golubenko. — L. : Vyd-vo Shid.-ukr. nac. un-tu im. V. Dalja, 2012. — 176 s.
9. Onikijenko V. V. Innovacijna paradygma social'no-ekonomichnogo rozvytku Ukrainy / V. V. Onikijenko, L. M. Jemel'janenko, I. V. Teron ; za red. V. V. Onikijenka. — K. : RVPS NAN Ukrainy, 2012. — 480 s.